

Wioletta Dudziec-Rzeszowska

Kujawsko-Pomorska Okręgowa Izba Adwokacka, Toruń

dudziec.w@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3181-9073>

Prawo odstąpienia podróżnego od umowy o udział w imprezie turystycznej na tle ustawy o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych

<http://dx.doi.org/10.12775/SIT.2020.006>

1. Wprowadzenie

W dzisiejszych czasach korzystanie przez osoby planujące urlop wypoczynkowy z ofert przygotowanych przez biura podróży jest coraz bardziej powszechne. Problem pojawia się w sytuacji, gdy wraz ze zbliżającym się wyjazdem uświadamiamy sobie, że będziemy musieli z niego zrezygnować z przyczyn nie zawsze od siebie zależnych. W tym przypadku każdy podróżny powinien wiedzieć, jakie ewentualne roszczenia może skierować w stronę biura podróży. Jednym z powyższych roszczeń omawianym w niniejszym artykule jest prawo podróżnego do odstąpienia od umowy o udział w imprezie turystycznej. Obecnie powyższe uprawnienie regulowane jest ustawą o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych z dnia 24 listopada 2017 r.¹, określaną mianem „nowej konstytucji

---

¹ Dz.U. z 2019 r. poz. 548.

turystycznej”² (dalej: ustawa ImprTurU), która implementowała do krajowego porządku prawnego postanowienia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2015/2302/UE z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie imprez turystycznych i powiązanych usług turystycznych³ (dalej: dyrektywa 2015/2302) na podstawie metody harmonizacji zupełnej⁴. Należy wskazać, że prawodawcy unijnemu zależało na zapewnieniu pełnej ochrony podróżnemu. Wyrażeniem powyższego jest treść art. 1 dyrektywy 2015/2302, wysuwająca na pierwszy plan funkcję ochronną jej przepisów⁵.

2. Umowa o udział w imprezie turystycznej – charakter umowy i podstawowe pojęcia

ImprTurU wprowadza w art. 4 pkt 3 ustawową definicję umowy o udział w imprezie turystycznej. Jest to umowa dotycząca imprezy turystycznej jako całości lub – jeżeli impreza turystyczna jest realizowana na podstawie odrębnych umów – wszystkie umowy obejmujące poszczególne usługi turystyczne w ramach tej samej imprezy turystycznej. Omawiana umowa, inaczej nazywana „umową o podróż, umową o wycieczkę”⁶, jest umową konsensualną (zawieraną na mocy

---

² K. Maciąg, *Ochrona podróżnego na tle ustawy o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych oraz ustawy o usługach turystycznych – analiza porównawcza*, „Internetowy Kwartalnik Antymonopolowy i Regulacyjny” 2018, nr 4, s. 47.

³ Dz.U.UE.L. z 2015 r. Nr 326, poz. 1.

⁴ Zob. J. Gospodarek, *Implementacja nowej dyrektywy turystycznej z 2015 r. do systemu prawa polskiego*, w: *Prawo konsumenckie w Polsce oraz innych państwach UE. Zagadnienia wybrane*, red. B. Gnela, E. Sługocka-Krupa, M. Szaraniec, A. Viglianisi Ferraro, Warszawa 2019, s. 99–119.

⁵ D. Ambrożuk, *Funkcja ochronna przepisów ustawy o imprezach turystycznych dotyczących umowy o udział w takiej imprezie*, w: *Prawo konsumenckie w Polsce oraz innych państwach UE. Zagadnienia wybrane*, red. B. Gnela, E. Sługocka-Krupa, M. Szaraniec, A. Viglianisi Ferraro, Warszawa 2019, s. 137–149.

⁶ M. Mielniczuk, *Zawarcie umowy o udział w imprezie turystycznej według ustawy o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych*, „Wrocławskie Studia Erazmiańskie” 2018, nr XII, s. 549.

zgodnych oświadczeń woli stron), adhezyjną (co do zasady podróżny ma możliwość wyboru jednego z kilku pakietów turystycznych, przy ograniczeniu prowadzenia przez niego negocjacji w zakresie ich treści), odpłatną (uczestnik imprezy turystycznej dokonuje opłaty, będącej ekwiwalentem wybranego pakietu turystycznego), nazwaną⁷ (unormowaną przez ustawę o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych) oraz dwustronnie zobowiązującą.

Stronami umowy są organizator turystyki oraz podróżny. W myśl art. 4 pkt 6 ImprTurU podróżnym jest każdy, kto chce zawrzeć umowę lub jest uprawniony do podróżowania na podstawie zawartej umowy. W tym kontekście warto zaakcentować, że dyrektywa 2015/2302 nie używa określenia „konsument”, zastępując je znacznie pojemniejszym sformułowaniem „podróżny”⁸. Należy zauważyć, że zakres pojęcia podróżnego obejmuje także „osoby będące przedsiębiorcami i podróżujące w związku z prowadzoną przez siebie działalnością gospodarczą, z wyjątkiem podróżujących «biznesowo» na podstawie tzw. umowy ogólnej o zorganizowanie podróży”⁹, wskazanej w art. 3 pkt 2 ImprTurU. Zgodnie z ustawową definicją, zawartą w art. 4 pkt 8 ImprTurU, organizatorem turystyki jest przedsiębiorca turystyczny, który tworzy i sprzedaje lub oferuje do sprzedaży imprezy turystyczne, bezpośrednio lub za pośrednictwem innego przedsiębiorcy turystycznego lub razem z innym przedsiębiorcą turystycznym, lub przedsiębiorca turystyczny, który przekazuje dane podróżnego innemu przedsiębiorcy turystycznemu.

W myśl art. 4 pkt 7 ImprTurU przedsiębiorcą turystycznym może być biuro podróży – organizator turystyki, agent turystyczny, dostawca usług turystycznych lub przedsiębiorca ułatwiający naby-

---

⁷ Ibidem. Aczkolwiek charakter umowy wydaje się sporny. Kwalifikuje się ją m.in. jako umowę nienazwaną, umowę mieszaną, a nawet umowę o dzieło. Zob. <http://babiarz.com.pl/umowa-o-impreze-turystyczna/> (dostęp: 13.03.2020 r.).

⁸ P. Dolniak, *Zakres ochrony finansowych interesów klientów biur podróży na wypadek niewypłacalności przedsiębiorcy w świetle prawa unijnego*, „Palestra” 2018, nr 3, s. 12–18.

⁹ B. Gnela, *Problem systemowej regulacji umów konsumenckich w polskim prawie*, w: *Prawo prywatne wobec wyzwań współczesności. Księga pamiątkowa dedykowana Profesorowi Leszkowi Ogiegle*, red. M. Frasz, P. Ślęzak, Warszawa 2017, s. 95–103.

wanie powiązanych usług turystycznych. Na tym tle należy nadmienić, że jeżeli agent turystyczny sprzedaje lub oferuje do sprzedaży imprezy turystyczne utworzone przez organizatora turystyki na podstawie umowy agencyjnej, to zgodnie z art. 758 kodeksu cywilnego¹⁰ (dalej: k.c.) zawiera wówczas umowy na rzecz organizatora lub w jego imieniu¹¹. Natomiast jeżeli biuro podróży „nie wskaże dokładnie sytuacji prawnej swojego agenta turystycznego i nie ujawni rzeczywistego organizatora imprezy turystycznej [...], to zawiera umowy we własnym imieniu i odpowiada za ich niewykonanie lub nienależyte wykonanie jako organizator turystyki”¹².

Przedmiotem wyżej wymienionej umowy jest impreza turystyczna, która zgodnie z treścią art. 4 pkt 2 ImprTurU jest połączeniem co najmniej dwóch różnych rodzajów usług turystycznych na potrzeby tej samej podróży lub wakacji, np. hotelu i transportu czy hotelu i programu zwiedzania. Odnosząc się do powyższego, mam na myśli kompleks usług składających się na funkcjonalną całość, zapewniających podróżnemu realizację konkretnego celu, m.in. wypoczynkowego, zdrowotnego lub poznawczego¹³. Motyw 10 dyrektywy 2015/2302 podpowiada, jakich innych określeń można używać w zastępstwie nazwy „impreza turystyczna”, wskazując na sformułowanie „oferta łączona”, *all-inclusive* lub „usługa wszystko w cenie”. O imprezie turystycznej będziemy mówić również w przypadku tzw. pakietów *click-through*¹⁴, czyli takich, w których niezależnie od tego, czy zawarto odrębne umowy z dostawcami poszczególnych usług turystycznych, usługi te zgodnie z art. 5 ust. 1 pkt 2 lit. e ImprTurU są nabywane od odrębnych przedsiębiorców

---

¹⁰ Dz.U. z 2019 r. poz. 1145 ze zm.

¹¹ M. Nesterowicz, *Dyrektywa Unii Europejskiej o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych, jej implementacja do prawa polskiego i odpowiedzialność biur podróży*, „Przeгляд Sądowy” 2018, nr 9, s. 46.

¹² Ibidem.

¹³ P. Cybula, *Umowa o imprezę turystyczną – charakterystyka ogólna*, Warszawa 2005, LEX, cyt. za: J. Raciborski, *Usługi turystyczne. Przepisy i komentarz*, Warszawa 1999, s. 111.

¹⁴ <https://www.europarl.europa.eu/news/pl/headlines/society/20150511STO54549/wzmocniona-ochrona-konsumentow-korzystajacych-z-pakietow-wakacyjnych> (dostęp: 14.03.2020 r.)

turystycznych za pośrednictwem powiązanych procesów rezerwacji online, podczas których przedsiębiorca turystyczny, z którym zawarta została pierwsza umowa, przekazuje innemu przedsiębiorcy turystycznemu lub przedsiębiorcom turystycznym imię i nazwisko podróżnego, adres poczty elektronicznej oraz szczegóły płatności, a umowa z tym innym przedsiębiorcą turystycznym lub przedsiębiorcami turystycznymi zostanie zawarta najpóźniej 24 godziny po potwierdzeniu rezerwacji pierwszej usługi turystycznej. Zaznaczenia wymaga, że pojedyncza usługa turystyczna, taka jak przelot lotniczy czy zakwaterowanie w hotelu, wykupiona przez podróżnego w biurze podróży nie stanowi imprezy turystycznej.

Zgodnie z art. 42 ImprTurU umowa o udział w imprezie turystycznej powinna być sporządzana w sposób prosty, zrozumiały i czytelny. Organizator turystyki lub agent turystyczny ma obowiązek udostępnić podróżnemu na trwałym nośniku kopię wymienionej wyżej umowy lub potwierdzenie jej zakontraktowania w chwili jej zawierania lub niezwłocznie po jej zawarciu. W konsekwencji dla zawarcia umowy o udział w imprezie turystycznej pomiędzy podróżnym a organizatorem turystyki nie jest konieczne zachowanie formy pisemnej. Co więcej, podróżny jest uprawniony do żądania kopii umowy o udział w imprezie turystycznej w postaci papierowej, jeżeli umowa ta została zawarta w jednoczesnej fizycznej obecności stron. W przypadku zawarcia przez podróżnego umowy poza lokalem przedsiębiorstwa otrzymuje on kopię lub potwierdzenie zawarcia wspomnianej umowy w postaci papierowej. Możliwość jej otrzymania na innym trwałym nośniku przewidziana została tylko wtedy, gdy podróżny wyrazi na to zgodę. Umowa o udział w imprezie turystycznej lub potwierdzenie jej zawarcia powinny zawierać pełną treść uzgodnień, jak również wszystkie informacje, o których mowa w art. 40 ust. 1 ImprTurU, oraz dodatkowo informacje wymienione w art. 42 ust. 4 ImprTurU. Organizator turystyki ma obowiązek dostarczyć podróżnemu przed rozpoczęciem imprezy turystycznej niezbędne pokwitowania, vouchery, bilety, informacje o planowanym czasie wyjazdu, w stosownych przypadkach terminie odprawy, a także o planowanych godzinach przystanków pośrednich, połączeń transportowych i przyjazdu. Dodatkowo trzeba wskazać, że art. 7 ust. 5 dyrektywy 2015/2302 używa sformułowania „w odpowiednim

czasie przed rozpoczęciem imprezy turystycznej”. Konieczne jest wskazanie, że polski ustawodawca pominął sformułowanie „w odpowiednim czasie”. Należy zgodzić się z twierdzeniem, że „w świetle literalnej wykładni art. 42 ust. 11 ustaw ImprTurU, organizator turystyki może dostarczyć podróżnemu wymagane dokumenty i informacje w każdym czasie przed rozpoczęciem imprezy turystycznej, nawet jeśli czas ten nie mógłby być uznany za wystarczający na tle przepisów dyrektywy 2015/2302 (jak np. przekazanie podróżnemu informacji o planowanym czasie wyjazdu kilka godzin przed tym czasem) i dlatego też ww. pominięcie należy ocenić negatywnie”¹⁵. Wadliwość reprezentowanego rozwiązania pozwala postawić zarzut nieprawidłowej implementacji dyrektywy w tym zakresie. Artykuł 4 dyrektywy 2015/2302 stanowi, że jest ona aktem maksymalnej harmonizacji. Oznacza to brak możliwości dowolnego kształtowania przepisów ustawy, gdyż celem dyrektywy było stworzenie spójnych i jednolitych rozwiązań prawnych dla wszystkich podmiotów funkcjonujących na rynku usług turystycznych państw członkowskich. W konsekwencji nie może prowadzić to do nakładania na biura podróży obowiązku informowania „w odpowiednim czasie”, który wprowadzie wynika z dyrektywy unijnej, ale nie został prawidłowo transportowany do prawa krajowego. W związku z tym podmiot prywatny ma luz decyzyjny w tym zakresie. Może dokonać wyboru i powoływać się na bezpośrednio skuteczny przepis dyrektywy albo stosować przepis krajowy, który jest niezgodny z dyrektywą¹⁶. Brak implementacji określenia „w odpowiednim czasie” w art. 42 ust. 11 ImprTurU powoduje zmianę sensu interpretacyjnego obowiązku informowania oraz dostarczania pokwitowania, vouchera, biletu przez organizatora turystyki podróżnemu, ponieważ celem regulacji dyrektywy unijnej było zapewnienie podróżnemu uzyskania wymienionych wyżej dokumentów oraz informacji o planowanym

---

¹⁵ K. Kryła-Cudna, *Komentarz do art. 42 ustawy o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych*, w: *Ustawa o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych. Komentarz*, red. K. Osajda, Warszawa 2019, Legalis.

¹⁶ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 30 maja 2013 r., C-512/10, LEX nr 1315835.

czasie wyjazdu w „odpowiednim czasie” (tj. właściwym, stosownym) przed rozpoczęciem przez niego imprezy turystycznej, np. na kilka dni, tygodni czy nawet miesięcy, a z pewnością nie na kilka godzin przed planowaną podróżą. W tym kontekście warto zaakcentować, że w praktyce może dochodzić do sytuacji, w których podróżny o planowanych szczegółach wycieczki dowie się „w ostatniej chwili”, co wiąże się z koniecznością pozostawania przez niego w „pełnej gotowości” i oddziałuje na jego komfort psychiczny czy indywidualne decyzje związane ze sporządzaniem harmonogramu podróży. Z pewnością jest to okoliczność niewygodna dla każdego z podróżnych.

3. Odstąpienie od umowy o udział w imprezie turystycznej przez podróżnego

Regulacja art. 47 ust. 1 ImprTurU przyznaje podróżnemu prawo odstąpienia od umowy o udział w imprezie turystycznej w każdym czasie przed jej rozpoczęciem. Podróżny może zatem skorzystać z uprawnienia odstąpienia w każdym momencie przed rozpoczęciem imprezy i bez podawania przyczyny¹⁷. Treść art. 47 ust. 2 ImprTurU wskazuje na możliwość zobowiązania podróżnego do zapłacenia odpowiedniej i uzasadnionej opłaty za odstąpienie od tej umowy na rzecz organizatora turystyki. Jeśli powyższa opłata nie została określona w umowie, wysokość tej opłaty odpowiada cenie imprezy turystycznej pomniejszonej o zaoszczędzone koszty lub wpływy z tytułu alternatywnego wykorzystania danych usług turystycznych. Natomiast jeśli umowa przewiduje opłatę, to jej wysokość jest zależna od tego, w jakim czasie przed rozpoczęciem imprezy doszło do odstąpienia od umowy, od spodziewanych oszczędności kosztów oraz spodziewanego dochodu z tytułu alternatywnego wykorzystania danych usług turystycznych. Opłata ta podlega potrąceniu z wpłaty dokonanej przez podróżnego. Na żądanie podróżnego organizator powinien przedstawić uzasadnienie wysokości opłat za odstąpienie.

---

¹⁷ K. Kryła-Cudna, *Komentarz do art. 47 ustawy o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych*.

Unormowanie z art. 47 ust. 4 *ImprTurU* przyznaje podróżnemu możliwość odstąpienia od wymienionej wyżej umowy przed rozpoczęciem imprezy turystycznej bez ponoszenia opłaty za odstąpienie w przypadku wystąpienia nieuniknionych i nadzwyczajnych okoliczności występujących w miejscu docelowym lub jego najbliższym sąsiedztwie, które mają znaczący wpływ na realizację imprezy turystycznej lub przewóz podróżnych do miejsca docelowego. W tej sytuacji podróżny może żądać wyłącznie zwrotu wpłat dokonanych z tytułu imprezy turystycznej, bez odszkodowania lub zadośćuczynienia w tym zakresie. Organizator turystyki dokonuje zwrotu poniesionych wpłat w terminie 14 dni od dnia rozwiązania umowy o udział w imprezie turystycznej. Ustawodawca wskazał w art. 4 pkt 15 *ImprTurU*, że przez „nieuniknione i nadzwyczajne okoliczności” należy rozumieć sytuację, pozostającą poza kontrolą strony powołującej się na nią, której skutków nie można było uniknąć, nawet gdyby podjęto wszelkie rozsądne działania. W motywie 31 preambuły dyrektywy 2015/2302 wymieniono przykładowo, że nieuniknione i nadzwyczajne okoliczności to: działania wojenne, inne poważne problemy związane z bezpieczeństwem, takie jak terroryzm, znaczące zagrożenie dla zdrowia ludzkiego, takie jak wybuch epidemii poważnej choroby w docelowym miejscu podróży, lub katastrofy naturalne, takie jak powodzie lub trzęsienia ziemi, lub warunki pogodowe uniemożliwiające bezpieczną podróż do miejsca docelowego uzgodnionego w umowie o udział w imprezie turystycznej. Przy ocenie, czy występują nieuniknione i nadzwyczajne okoliczności, należy stosować kryteria obiektywne¹⁸. Należy zgodzić się z tezą, że powyższy przepis co do zasady nie odnosi się do okoliczności dotyczących konkretnego podróżnego, takich jak nagła choroba czy śmierć członka rodziny¹⁹. Niemniej jednak Komisja Europejska wskazała, że w pewnych sytuacjach okoliczności dotyczące konkretnego podróżnego mogą być brane pod uwagę²⁰.

---

¹⁸ *Ibidem*.

¹⁹ *Ibidem*.

²⁰ Zob. *Transposition of Directive (EU) No 2015/2302 on Package Travel and Linked Travel Arrangements, Workshop with Member States on 16 February 2017*, s. 20. Przykładem jest wirus Zika, który został uznany za niebezpieczny

Trafnie przyjmuję się, że definicji „nieuniknionych i nadzwyczajnych okoliczności” nie należy utożsamiać ze znanym polskiemu prawu pojęciem siły wyższej²¹. W myśl postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2011 r. za siłę wyższą uznaje się zdarzenie, które jest zewnętrzne, niemożliwe do przewidzenia i któremu nie można było zapobiec²². Definicja legalna „nieuniknionych i nadzwyczajnych okoliczności” zawarta w omawianej ustawie nie czyni odwołania do wyżej wymienionych cech (dokładniej do zewnętrzności i nieprzewidywalności), dlatego też nie można jej identyfikować z pojęciem siły wyższej, wyłączającym w dotychczasowym stanie prawnym odpowiedzialność organizatora turystyki. Dla przykładu: organizator turystyki będzie mógł uwolnić się od odpowiedzialności za niewykonanie lub nienależyte wykonanie usług turystycznych objętych imprezą turystyczną, nawet jeżeli spowodowane było przyczyną leżącą po jego stronie. Wystarczy, aby niezgodność ta pozostawała poza jego kontrolą i której skutkom nie mógł on zapobiec pomimo podjęcia rozsądnych działań²³.

„Nieuniknione i nadzwyczajne okoliczności” są pojęciem niedookreślonym przez polskiego ustawodawcę. Ograniczył się on jedynie do przekalkowania przepisów dyrektywy 2015/2302 w zakresie rozumowania powyższego określenia. W ImprTurU brakuje wskazania sytuacji, których zaistnienie można by zakwalifikować jako „nieuniknione i nadzwyczajne okoliczności”, „w znacznym stopniu” wpływające na imprezę turystyczną lub przewóz pasażerów do miejsca docelowego lub jego najbliższego sąsiedztwa. W konsekwencji wykładnia została pozostawiona sądom, organom administracji, a w głównej mierze organizatorom turystyki i podróżnym. W mojej ocenie za taką „nieuniknioną i nadzwyczajną okoliczność” można uznać pandemię koronawirusa. Podkreślenia wymaga fakt, że aktualne stają się przypadki składania przez podróżnych oświadczeń

---

dla kobiet w ciąży i uzasadniał bezkosztowe odstąpienie od umowy na podstawie art. 47 ust. 4 ustawy ImprTurU.

²¹ M. Nesterowicz, *Prawo turystyczne*, Warszawa 2012, s. 60–66.

²² Postanowienie SN z dnia 16 września 2011 r., IV CSK 77/11, Lex nr 1084732.

²³ D. Ambrożuk, *op.cit.*, s. 137–149.

o odstąpieniu od umowy o udział w imprezie turystycznej w sytuacji planowanych urlopów, np. narciarskich, do miejsc objętych czerwoną lub żółtą strefą (obszary Włoch: Lombardii i Wenecji Euganejskiej). Pandemia koronawirusa będzie miała w tym przypadku znaczący wpływ na realizację imprezy turystycznej, jeśli spowoduje np. zamknięcie wyciągów narciarskich, trudności z przemieszczaniem, odwołanie imprez sportowych.

W moim przekonaniu warto postawić tezę, że pandemia koronawirusa nie jest „siłą wyższą”. Należy pamiętać, że „siła wyższa” nie oznacza braku winy i jest jedną z kategorii egzoneracyjnych, którą należy wiązać z odpowiedzialnością na zasadzie ryzyka. Zupełnie na marginesie można wskazać, że postanowienia regulaminów, które wskazują, że biura podróży nie zwracają pieniędzy w przypadku wystąpienia siły wyższej lub epidemii, są nieważne. O powyższym orzekł Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z dnia 16 listopada 2009 r., sygn. akt. XVII Amc 616/09²⁴. Uzupełniająco należy wskazać, że oświadczenia biur podróży o niezwracaniu wpłaconych pieniędzy osobom, które rezerwację anulowały (a zapewne przez „anulowanie” biura podróży rozumieją odstąpienie od umowy), nie mają podstaw prawnych. Zgodnie z art. 353³ pkt 16 k.c. należy uznać je za niedozwolone. Trzeba także zauważyć, że oświadczenie podróżnego o odstąpieniu od umowy jest skuteczne z mocy prawa i to na organizatorze turystyki spoczywa ustawowy obowiązek zwrotu dokonanych wpłat przez podróżnych, czego nie mogą wyłączyć z pewnością postanowienia regulaminów.

Na tym tle należy nadmienić, że poprzednia ustawa o usługach turystycznych (dalej: ustawa o.u.t.)²⁵ posługiwała się pojęciem siły wyższej w odniesieniu do art. 14 ust. 7 (jako okoliczności wyłączającej prawo żądania odszkodowania przez klienta w przypadku odwołania imprezy turystycznej przez organizatora przed jej rozpoczęciem), jak i art. 11a ust. 1 pkt 3 (jako okoliczności wyłączającej odpowiedzialność organizatora turystyki za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy o świadczenie usług turystycznych).

---

²⁴ Wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 16 listopada 2009 r., XVII Amc 616/09, LEX nr 564741.

²⁵ Dz.U. z 2004 r. Nr 223, poz. 2268.

Obowiązująca ImprTurU zastąpiła pojęcie siły wyższej wyrażeniem „nieuniknione i nadzwyczajne okoliczności”. Przeprowadzony zabieg legislacyjny utwierdza w przekonaniu, że pojęć tych nie należy utożsamiać. ImprTurU używa stwierdzenia „nieuniknione i nadzwyczajne okoliczności” m.in. w trzech sytuacjach, tj. w art. 47 ust. 5 pkt 2, art. 50 ust. 3 pkt 3 oraz art. 53. W pierwszym artykule „nieuniknione i nadzwyczajne okoliczności” wyłączają roszczenie podróznego o odszkodowanie w sytuacji, gdy organizator turystyki odwołał imprezę turystyczną przed jej rozpoczęciem. Z kolei w drugim wyłączają odpowiedzialność odszkodowawczą organizatora turystyki z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy o imprezę turystyczną. Natomiast w trzecim wyłączają odpowiedzialność organizatora turystyki za jego błędy w rezerwacji. W mojej ocenie „nieuniknione i nadzwyczajne okoliczności” stanowią podstawę do wyłączenia odpowiedzialności organizatora w szerszym zakresie niż znane polskiemu prawu pojęcie siły wyższej, co powoduje złagodzenie odpowiedzialności odszkodowawczej organizatora turystyki²⁶.

4. Odstąpienie od umowy zawieranej przez konsumenta poza lokalem przedsiębiorstwa

Regulacja art. 47 ust. 7 ImprTurU wprowadza możliwość odstąpienia przez konsumenta od umowy o udział w imprezie turystycznej zawartej poza lokalem przedsiębiorstwa. Powyższe uprawnienie powinno być realizowane w terminie 14 dni od dnia zawarcia wymienionej wyżej umowy. Co istotne, konsument może odstąpić od umowy bez podawania przyczyny i ponoszenia kosztów. Prawo odstąpienia nie przysługuje w przypadku, gdy konsument prowadził

---

²⁶ Por. P. Cybula, *Aksjologia zmiany prawa konsumenckiego na przykładzie implementacji w Polsce dyrektywy 2015/2302 w sprawie imprez turystycznych i powiązanych usług turystycznych*, „Folia Turistica” 2018, nr 49, s. 137–139.

negocjacje ustne, w oparciu o wcześniejsze złożone przez niego zamówienia, na podstawie których została zawarta umowa.

Definicja legalna terminu „umowa zawarta poza lokalem przedsiębiorstwa” mieści się w art. 2 pkt 2 ustawy o prawach konsumenta²⁷ (dalej: PrKonsU). Po pierwsze, jest to umowa zawarta z konsumentem przy jednoczesnej fizycznej obecności stron w miejscu, które nie jest lokalem przedsiębiorstwa danego przedsiębiorcy, np. „w domu konsumenta, w hotelu podczas pokazu”²⁸. Po drugie, jest to również umowa zawarta w wyniku przyjęcia oferty złożonej przez konsumenta w okolicznościach, o których mowa powyżej, lub w lokalu przedsiębiorstwa danego przedsiębiorcy, lub za pomocą środków porozumiewania się na odległość. Umowy te zawierane są bezpośrednio po tym, jak nawiązano indywidualny i osobisty kontakt z konsumentem w miejscu, które nie jest lokalem przedsiębiorstwa danego przedsiębiorcy, przy jednoczesnej fizycznej obecności stron, np. „zwabienie konsumenta z ulicy na pokaz w lokalu przedsiębiorcy”²⁹, lub podczas wycieczki zorganizowanej przez przedsiębiorcę, której celem lub skutkiem jest promocja oraz zawieranie umów z konsumentami, np. „wycieczka, w trakcie której oferuje się uczestnikom produkty medyczne”³⁰. Powyższe wyliczenie ma charakter zamknięty.

Z kolei termin „lokal przedsiębiorstwa” został zdefiniowany w art. 2 pkt 3 PrKonsU i oznacza: miejsce prowadzenia działalności będące nieruchomością albo częścią nieruchomości, w którym przedsiębiorca prowadzi działalność na stałe, oraz będące rzeczą ruchomą miejsce prowadzenia działalności, w którym przedsiębiorca prowadzi działalność zwyczajowo albo na stałe.

Należy jednocześnie zauważyć, że w kontekście art. 47 ust. 7 ImprTurU ustawodawca posługuje się wyłącznie określeniem „konsument”, w pozostałym zaś zakresie ustawowym używa pojęcia podróznego. Choć ImprTurU wprost nie wskazuje, jak należy definiować termin „konsument”, trafne wydaje się przypisanie znaczenia

---

²⁷ Dz.U. z 2020 r. poz. 287.

²⁸ <https://prawakonsumenta.uokik.gov.pl/slownik/> (dostęp: 10.03.2020 r.)

²⁹ Ibidem.

³⁰ Ibidem.

wynikającego z art. 221 k.c.³¹ Jest nim osoba fizyczna dokonująca z przedsiębiorcą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową. Powyższy zabieg legislacyjny jest konsekwencją implementacji art. 12 ust. 5 dyrektywy 2015/2302. Stanowi on, że w odniesieniu do umów zawieranych poza lokalem przedsiębiorstwa państwa członkowskie mogą przewidzieć w prawie krajowym, że podróżny ma prawo odstąpić od umowy o udział w imprezie turystycznej w terminie 14 dni bez podawania przyczyny. Wdrożenie powyższej regulacji dyrektywy ma charakter fakultatywny, a zatem Polska nie była zobowiązana do jej wprowadzenia. Jednakże z uwagi na potrzebę ochrony konsumenta wymienione unormowanie zostało transportowane do krajowego porządku prawnego w art. 47 ust. 7 ImprTurU. Uprawnienie to obowiązuje *ex lege*, niezależnie od postanowień umowy, i stanowi element stosunku prawnego łączącego strony. Należy wskazać, że dotychczas w ustawie o.u.t. taka regulacja nie obowiązywała. Jednocześnie w myśl art. 3 ust. 1 pkt 8 PrKonsU, która m.in. dotyczy zawierania umów poza lokalem przedsiębiorstwa, nie stosuje się jej przepisów do umów o udział w imprezie turystycznej. W tym kontekście warto zasygnalizować, że art. 47 ust. 7 ImprTurU nie dotyczy umów zawieranych na odległość, tj. „umów zawartych w ramach zorganizowanego systemu zawierania na odległość, bez jednoczesnej obecności stron, z wyłącznym wykorzystaniem co najmniej jednego środka porozumiewania się na odległość, np. rejestracja w portalu internetowym, zakup w e-sklepie”³².

Odnosząc się do sposobu odstąpienia zarówno od pojedynczej umowy o udział w imprezie turystycznej, jak i od odrębnych umów o usługi turystyczne w ramach tej samej imprezy turystycznej słusznie przyjmuje się, że konsument powinien złożyć jedno oświadczenie o odstąpieniu³³. W przypadku poszczególnych umów częściowych

---

³¹ P. Kukuryk, *Uwagi o konsumenckim prawie odstąpienia od umowy o udział w imprezie turystycznej zawartej poza lokalem przedsiębiorstwa*, w: *Prawo konsumenckie w Polsce oraz innych państwach UE. Zagadnienia wybrane*, red. B. Gnela, E. Sługocka-Krupa, M. Szaraniec, A. Vigliani Ferraro, Warszawa 2019, s. 119–137.

³² <https://prawakonsumenta.uokik.gov.pl/sloownik/> (dostęp: 27.04.2020 r.)

³³ *Ibidem*.

utrzymuje się, że nie jest dopuszczalne odstąpienie przez konsumenta jedynie od niektórych³⁴. Wyszczególnić należy, że w tym przypadku z oświadczenia woli złożonego przez konsumenta powinien wynikać zamiar odstąpienia od umowy o udział w imprezie turystycznej jako całości³⁵.

Co więcej, art. 47 ust. 7 ImprTurU pozbawia konsumenta prawa odstąpienia od umowy w sytuacji, gdy negocjacje ustne, na podstawie których dochodzi do zawarcia umowy, oparto na wcześniejszym zamówieniu konsumenta. Innymi słowy, mowa jest w tym przypadku o aktywności konsumenta, który występuje z inicjatywą zawarcia umowy o udział w imprezie turystycznej. Uściślając: zgodnie z treścią art. 47 ust. 7 ImprTurU, negocjacje te mają mieć charakter werbalny³⁶. Warto zastanowić się również nad charakterem prawnym złożonego przez konsumenta zamówienia, o którym mowa w wymienionym przepisie. Zgodzić się można z twierdzeniem, że zamówienie to nie ma charakteru oferty w rozumieniu art. 66 § 1 k.c. ani trybu zawarcia umowy, o którym mowa w art. 72 k.c., lecz literalnie rzecz ujmując, jest to rodzaj czynności mającej na celu przygotowanie projektu umowy³⁷.

Omawiany art. 47 ust. 7 ImprTurU czyni odesłanie do treści art. 35 PrKonsU, który reguluje zasady przeprowadzania wzajemnych rozliczeń pomiędzy stronami umowy w związku ze złożeniem oświadczenia o odstąpieniu. Ustęp 1 wspomnianej ustawy zobowiązuje konsumenta do zapłaty na rzecz przedsiębiorcy wynagrodzenia za świadczenia spełnione do chwili odstąpienia od umowy. Jednakże aby konsument skutecznie skorzystał z prawa odstąpienia, musi on uprzednio złożyć oświadczenie na trwałym nośniku, w którym żąda rozpoczęcia wykonania usługi przed upływem terminu do odstąpienia od umowy zawartej poza lokalem przedsiębiorstwa. Za trwałe nośniki w szczególności uznaje się materiały: papier, płyta CD, płyta DVD, pendrive, karta pamięci, dysk twardy lub narzędzie,

---

³⁴ Ibidem.

³⁵ Ibidem.

³⁶ Ibidem.

³⁷ Ibidem.

np. e-mail zapisany na twardym dysku³⁸. Zgodnie z ust. 2 wymienionej wyżej ustawy, kwotę zapłaty oblicza się proporcjonalnie do zakresu spełnionego świadczenia, z uwzględnieniem uzgodnionej w umowie ceny lub wynagrodzenia. Jeżeli cena lub wynagrodzenie są nadmierne, podstawą obliczenia tej kwoty jest wartość rynkowa spełnionego świadczenia. Słusznie wskazuje się, że w praktyce mogą pojawić się problemy związane z ustaleniem wysokości wynagrodzenia należnego organizatorowi turystyki, ponieważ opłata za imprezę turystyczną ma charakter zryczałtowany³⁹.

5. Podsumowanie

Reasumując, należy uznać, że przyznanie podróżnemu uprawnienia odstąpienia od umowy o udział w imprezie turystycznej w omawianym zakresie zdecydowanie zwiększa jego ochronę. Przede wszystkim ImprTurU wprowadziła możliwość zawarcia umowy o imprezę turystyczną poza lokalem przedsiębiorstwa, jak i sposobność odstąpienia od niej przez konsumenta. Poprzednia ustawa o.u.t. nie przewidywała takiego uprawnienia. Co więcej, ustawodawca dokonał zmian, które dają podróżnemu w aktualnie obowiązującej ustawie prawo do odstąpienia od umowy o udział w imprezie turystycznej zarówno za opłatą, jak i w sposób bezkosztowy. Natomiast sytuacja podróżnego, w mojej ocenie, została pogorszona poprzez wprowadzenie do ImprTurU reguły, która umożliwia odstąpienie przez podróżnego od umowy tylko w sytuacji, gdy podwyższenie ceny przez organizatora turystyki przekracza 8% ceny imprezy turystycznej, ponieważ na gruncie poprzednio obowiązującej ustawy o.u.t. uprawnienie takie przysługiwało bez względu na wysokość podwyższonej ceny⁴⁰.

Zwiększona ochrona podróżnego uzasadniona jest także innymi argumentami. Po pierwsze, ograniczona została jego odpowiedzialność finansowa. Po drugie, korzystną opcją jest możliwość zawierania umów poza lokalem przedsiębiorstwa, w dogodnie wybranym

---

³⁸ <https://prawakonsumenta.uokik.gov.pl/slownik/> (dostęp: 13.03.2020 r.)

³⁹ P. Kukuryk, *Uwagi o konsumenckim prawie odstąpienia*, s. 119–137.

⁴⁰ Por. P. Cybula, *Aksjologia zmiany prawa konsumenckiego*, s. 133–134.

przez niego miejscu. Po trzecie, wprowadzenie 14 dni na odstąpienie od umowy zawartej poza lokalem bez podania przyczyny stanowi ochronę dla osób starszych, które często zawierają umowy bez głębszego namysłu lub są nakłaniani do tego pod presją. Z kolei funkcja ochronna ImprTurU z racji dyspozytywności jej przepisów zapewnia ochronę podróżnego przed narzucaniem przez przedsiębiorców turystycznych zbyt uciążliwych do zaakceptowania warunków.

Nie da się nie zauważyć, że wymagana jest interwencja ustawodawcy w zakresie pełniejszego zabezpieczenia interesów konsumenta w przypadku zawierania umów poza lokalem przedsiębiorstwa, tak aby jedynym źródłem informacji o jego uprawnieniu do odstąpienia od umowy nie była treść art. 47 ust. 7 ImprTurU, ale również informacja pochodząca od przedsiębiorcy. W związku z powyższym uważam, że rozsądne byłoby wprowadzenie obowiązkowego informowania konsumenta przez przedsiębiorcę o możliwości odstąpienia od tej umowy poprzez wykorzystanie standardowych formularzy informacyjnych, o których mowa w art. 39 ImprTurU. Prawo odstąpienia od tej umowy przez konsumenta zostało ograniczone poprzez wprowadzenie ustawowego wyłączenia w przypadku, gdy do zawarcia umowy poza lokalem przedsiębiorstwa dochodzi z inicjatywy konsumenta. W mojej ocenie regulacja ta jest jednocześnie próbą pogodzenia interesów przedsiębiorców turystycznych, powodującą w rezultacie zrównoważenie zarówno ich, jak i konsumenta sytuacji prawnej.

Na zakończenie należy wskazać, że uzasadnione obawy rodzi również niechęć niektórych organizatorów do dokonywania zwrotu opłat na podstawie art. 47 ust. 4 ImprTurU. W moim odczuciu nieuniknione staną się przypadki, w których podróżny będzie dochodzić swoich praw na drodze postępowania cywilnego. Choć zasadność takiego roszczenia wydaje się bezsporna, to jednak wiąże się z koniecznością oczekiwania na rozstrzygnięcie sprawy przez sąd.

W odniesieniu do powyższego, mając na uwadze trwającą pandemię koronawirusa nie tylko w Polsce, ale i na świecie, należy wskazać, że stała się ona powodem korzystania przez podróżnych z bezkosztowego rozwiązania umowy o udział w imprezie turystycznej. Przy spełnieniu przez podróżnego łącznie trzech przesłanek z art. 47 ust. 4 ImprTurU ma on prawo odstąpić od umowy. Po

pierwsze, podróżny musi złożyć oświadczenie o odstąpieniu od umowy przed rozpoczęciem imprezy turystycznej. Po drugie, w miejscu docelowym (np. w miejscowości Marilleva we Włoszech) lub jego najbliższym sąsiedztwie (np. w Lombardii i Wenecji Euganejskiej) wystąpiła „nieunikniona i nadzwyczajna okoliczność” w postaci pandemii koronawirusa. Po trzecie, okoliczność ta musi mieć znaczący wpływ na realizację imprezy turystycznej. Może tak być wtedy, gdy spowoduje ona np. zamknięcie wyciągów narciarskich, trudności z przemieszczaniem, odwołanie imprez sportowych, a planowany urlop był wyjazdem narciarskim.

W przypadku skutecznego odstąpienia od umowy organizator turystyki ma obowiązek zwrócić poniesione przez podróżnego wpłaty i opłaty w terminie 14 dni od dnia rozwiązania umowy o udział w imprezie turystycznej. Jednakże należy pamiętać o nowo wprowadzonym art. 31h Ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych⁴¹ (dalej: ustawa COVID-19), będącym przepisem przejściowym. Zgodnie z jego treścią, w przypadku gdy organizator turystyki nie dokonał zwrotu poniesionych przez podróżnego opłat, o których mowa w art. 47 ust. 4 ImprTurU, a termin na ich dokonanie nie upłynął przed dniem 13 marca 2020 r., art. 15k ustawy COVID-19⁴² stosuje się odpowiednio. W myśl tego przepisu bezkosztowe odstąpienie od umowy przez podróżnego, pozostające w bezpośrednim związku z wybuchem epidemii wirusa SARS-CoV-2, jest skuteczne z mocy prawa po upływie 180 dni od dnia powiadomienia przez podróżnego o odstąpieniu od umowy. Należy zauważyć, że konstrukcja ta dotyczy złożonego oświadczenia woli i momentu, od którego ma ona wywierać skutek prawny. W związku z tym odstąpienie od umowy nastąpi dopiero po 180 dniach. Omawiane przesunięcie *de facto* nie dotyczy terminu zwrotu pieniędzy przez biura podróży, ale w istotny sposób wpływa

---

⁴¹ Dz.U. z 2020 r. poz. 374 ze zm. Dodany ustawą zmieniającą Dz.U. z 2020 r. poz. 568.

⁴² Przepis art. 15k Ustawy COVID-19 wszedł w życie z mocą wsteczną, tj. od dnia 13 marca 2020 r. Dodany ustawą zmieniającą Dz.U. z 2020 r. poz. 568.

na wydłużenie czasu na rozliczenie wpłat dokonanych przez podróżnych. Termin na dokonanie zwrotu jest niezmienny. Zgodnie z art. 47 ust. 6 ImprTurU w dalszym ciągu wynosi on 14 dni od daty odstąpienia od umowy. Mechanizm z art. 15k ustawy COVID-19 przesunął w pierwszej kolejności moment skutku odstąpienia (180 dni od złożenia oświadczenia), a następnie samego zwrotu (o dalsze ustawowe 14 dni), co równa się 194 dniom. Ważne jest, że wszelkie ewentualne powództwa o zapłatę kierowane w stronę biur podróży staną się wymagalne dopiero po upływie wspomnianego terminu, a wniesione przed nim narażone są na zarzut przedwczesności, co w konsekwencji spowoduje, że zostaną uznane za bezskuteczne.

Zgodnie z art. 15k ust. 2 i 3 ustawy COVID-19 biuro podróży może zaproponować podróżnemu voucher w zamian za rezygnację z usługi. Na jego przyjęcie zamiast zwrotu pieniędzy musi on wyrazić zgodę. Wartość vouchera nie może być niższa niż wpłacona kwota zaliczki. Okres jego ważności wynosi rok i liczony jest od dnia, w którym miało się odbyć dane wydarzenie. Jednakże w mojej ocenie, zgodnie z zasadą swobody zawierania umów, nie ma przeciwwskazań, aby termin ważności vouchera został wskazany przez strony w sposób odmienny, tj. na czas dłuższy niż rok. W przypadku gdy podróżny nie przyjmie zaproponowanego „bonu”, to organizator turystyki ma ustawowy obowiązek zwrócić mu pieniądze.

Organizator turystyki, któremu podróżny złożył oświadczenie o odstąpieniu od umowy na podstawie art. 47 ust. 4 ImprTurU, nie ma obowiązku zgadzania się z oceną sytuacji dokonanej przez podróżnego i ma prawo kwestionować skuteczność rezygnacji z imprezy turystycznej. Organizator turystyki powinien uzasadnić swoje stanowisko oraz odmowę zwrotu pieniędzy. W przypadku braku porozumienia strony będą mogły szukać pomocy u mediatora, a w krańcowych sytuacjach sprawa zapewne zostanie rozstrzygnięta na drodze postępowania sądowego. Na marginesie warto wskazać, że art. 475 § 1 k.c. pozwala na zastosowanie następczej niemożliwości świadczenia. Dzieje się tak wówczas, gdy w chwili zawarcia umowy świadczenie było możliwe do wykonania, lecz później stało się niemożliwe. Brak możliwości zorganizowania imprez turystycznych jest niemożliwością następczą, ponieważ zorganizowanie imprez turystycznych było możliwe w chwili zawierania umów

z podróźnymi, lecz później stało się niemożliwe. W przypadku gdy w pierwotnym terminie nie jest możliwe zorganizowanie imprezy turystycznej z uwagi na powszechnie obowiązujące zakazy, należy przyjąć, że świadczenie stało się trwale niemożliwe. Umowa między organizatorem turystyki a podróźnym jest umową wzajemną w rozumieniu art. 487 § 2 k.c. Konsekwencją następczej i trwałej niemożliwości świadczenia wzajemnego, zgodnie z art. 495 § 1 k.c., jest obowiązek zwrotu wzajemnych świadczeń według przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu. W praktyce oznacza to, że biura podróży nie mogą zatrzymywać dla siebie pieniędzy wpłaconych przez podróźnych i są obowiązane zwrócić wpłacone kwoty, ponieważ nie zrealizują wykupionych przez podróźnych wycieczek z powodu pandemii koronawirusa.

Moim zdaniem można także rozważyć rozliczenie niektórych kosztów poniesionych przez organizatorów turystyki wskutek zastosowania art. 409 k.c. Powinny być one związane z działalnością, która nie może być już wykorzystana w przyszłości (np. koszty reklamy radiowej czy prasowej, przygotowania broszur informacyjnych). W praktyce oznacza to, że organizatorzy turystyki mogą obniżyć zwracane opłaty o bezproduktywne wydatki, jakie ponieśli np. na reklamę odwołanych imprez turystycznych – potrącając je proporcjonalnie do kwot zwracanych wszystkim podróźnym.

Organizatorzy turystyki mogą również proponować nowy termin realizacji imprezy turystycznej. Niemniej jednak jest to istotna zmiana sposobu spełnienia świadczenia, która wymaga zgody podróźnych. W mojej ocenie takie rozwiązanie jest próbą pogodzenia interesów obu stron i rozkłada ryzyko między nie.

STRESZCZENIE

Prawo odstąpienia podróźnego od umowy o udział w imprezie turystycznej na tle ustawy o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych

Analiza artykułu obejmuje swym zakresem wybrane kwestie związane z prawem odstąpienia od umowy o udział w imprezie turystycznej przez

podróżnego. Asumptem do jej podjęcia jest treść art. 47 ustawy o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych z dnia 24 listopada 2017 r. oraz odesłania czynione do treści dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2015/2302/UE z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie imprez turystycznych i powiązanych usług turystycznych. Uzasadnione przy tym wydaje się poprzedzenie głównych rozważań związłym przedstawieniem regulacji prawnej odnoszącej się *stricte* do charakteru umowy o udział w imprezie turystycznej oraz zdefiniowanie podstawowych pojęć odnoszących się do tego zagadnienia.

Słowa kluczowe: ochrona podróżnego; odstąpienie od umowy; umowa o udział w imprezie turystycznej; umowa zawarta poza lokalem przedsiębiorstwa; dyrektywa Unii Europejskiej; koronawirus

SUMMARY

The right of withdrawal of the traveler from the contract for participation in a tourist event on the background of the Act on tourist events and related tourist services

The analysis of the article covers selected issues related to the right of withdrawal from the contract for participation in a tourist event by the traveler. The reason for taking it is the content of article 47 of the Act on tourist events and related tourist services of 24 November 2017 and references made to the content of Directive 2015/2302/EU of the European Parliament and of the Council of 25 November 2015 on tourist events and related tourist services. It seems justified to precede the main considerations with a concise presentation of legal regulations strictly referring to the nature of the contract for participation in a tourist event and to define the basic concepts related to this issue.

Keywords: traveler protection; withdrawal from the contract; contract for participation in a tourist event; contract negotiated away from business premises; directive of the European Union; coronavirus

BIBLIOGRAFIA

Ambrożuk D., *Funkcja ochronna przepisów ustawy o imprezach turystycznych dotyczących umowy o udział w takiej imprezie*, w: *Prawo konsu-*

- menckie w Polsce oraz innych państwach UE. Zagadnienia wybrane, red. B. Gnela, E. Sługocka-Krupa, M. Szaraniec, A. Viglianisi Ferraro, Warszawa 2019.
- Cybula P., *Aksjologia zmiany prawa konsumenckiego na przykładzie implementacji w Polsce dyrektywy 2015/2302 w sprawie imprez turystycznych i powiązanych usług turystycznych*, „Folia Turistica” 2018, nr 49.
- Cybula P., *Umowa o imprezę turystyczną – charakterystyka ogólna*, Warszawa 2005, LEX.
- Dolniak P., *Zakres ochrony finansowych interesów klientów biur podróży na wypadek niewypłacalności przedsiębiorcy w świetle prawa unijnego*, „Palestra” 2018, nr 3.
- Gnela B., *Problem systemowej regulacji umów konsumenckich w polskim prawie*, w: *Prawo prywatne wobec wyzwań współczesności. Księga pamiątkowa dedykowana Profesorowi Leszkowi Ogiegle*, red. M. Frasz, P. Ślęzak, Warszawa 2017.
- Gospodarek J., *Implementacja nowej dyrektywy turystycznej z 2015 r. do systemu prawa polskiego*, w: *Prawo konsumenckie w Polsce oraz innych państwach UE. Zagadnienia wybrane*, red. B. Gnela, E. Sługocka-Krupa, M. Szaraniec, A. Viglianisi Ferraro, Warszawa 2019.
- Kukuryk P., *Uwagi o konsumenckim prawie odstąpienia od umowy o udział w imprezie turystycznej zawartej poza lokalem przedsiębiorstwa*, w: *Prawo konsumenckie w Polsce oraz innych państwach UE. Zagadnienia wybrane*, red. B. Gnela, E. Sługocka-Krupa, M. Szaraniec, A. Viglianisi Ferraro, Warszawa 2019.
- Kryla-Cudna K., *Komentarz do art. 42 ustawy o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych*, w: *Ustawa o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych. Komentarz* red. K. Osajda, Warszawa 2019, Legalis.
- Maciąg K., *Ochrona podróżnego na tle ustawy o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych oraz ustawy o usługach turystycznych-analiza porównawcza*, „Internetowy Kwartalnik Antymonopolowy i Regulacyjny” 2018, nr 4.
- Mielniczuk M., *Zawarcie umowy o udział w imprezie turystycznej według ustawy o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych*, „Wrocławskie Studia Erazmiańskie” 2018, nr XII.
- Nesterowicz M., *Dyrektywa Unii Europejskiej o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych, jej implementacja do prawa polskiego i odpowiedzialność biur podróży*, „Przegląd Sądowy” 2018, nr 9.
- Nesterowicz M., *Prawo turystyczne*, Warszawa 2012.

